

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Vaststelling MRA Agenda en Meerjarenbegroting 2025-2028

Gevraagd besluit

1. Akkoord te gaan met het verzoek tot onderschrijving van de MRA Agenda 2025-2028 en de meerjarenbegroting 2025-2028, inhoudende:
 - a. De MRA Agenda 2025-2028 nadrukkelijk inzet op verbetering van de brede welvaart voor iedereen
 - b. Acht ambities inhoudelijk richting geven aan de drie thema's uit de Samenwerkingsafspraken van de MRA
 - c. De Meerjarenbegroting 2025-2028 invulling geeft aan de budgetten voor de realisatie van de acht ambities

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum

- a. Dit besluit is niet spoedeisend en daarmee wordt dit besluit niet eerder uitgevoerd/verder behandeld dan drie weken nadat de Raad het besluit heeft genomen. In artikel 8 van de referendumverordening is namelijk een 'correctief referendum' mogelijk gemaakt.

Kernverhaal

In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) werken 30 gemeenten, twee provincies en de Vervoerregio Amsterdam met elkaar samen om de leefkwaliteit van de inwoners te verbeteren. Er is sprake van een informele samenwerking op basis van gedeelde opgaven, die over de grenzen van gemeenten heen gaan. Bestuurders stemmen daarin met elkaar af om tot afspraken te komen over de gezamenlijke aanpak. De MRA Agenda 2020-2024 vormt het huidige beleidsmatige kader voor de MRA. In de agenda worden de inhoudelijke ambities voor de langere termijn geformuleerd. De nieuwe Agenda, voor de periode 2025-2028 is samen met de Meerjarenbegroting ter onderschrijving aan de MRA-deelnemers verzonden. Daarnaast is het Meerjaren Uitvoeringsprogramma bij de nieuwe MRA Agenda ter kennisname aangeboden.

MRA Agenda 2025-2028

De MRA agenda is de inhoudelijke basis voor samenwerking in de MRA, waarbij de drie thema's uit de samenwerkingsafspraken leidend zijn:

1. De meest inventieve regio van Europa, met de best opgeleide bevolking,
2. een regio voor iedereen, naar de menselijke maat,
3. een duurzaam verbonden regio

Om gezamenlijk aan deze drie thema's te werken zijn er acht ambities geformuleerd. De MRA agenda richt zich hiermee op ambities voor de lange termijn.

Meerjarenbegroting

In de Meerjarenbegroting is inzichtelijk gemaakt waar de komende vier jaar de MRA middelen op hoofdlijnen aan worden besteed. De middelen worden verdeeld over de acht ambities.

Gezien de moeilijke financiële tijd waar veel gemeenten op af stevenen wordt er in de Meerjarenbegroting voorgesteld om voor de komende vier jaar de inwonersbijdrage hetzelfde te houden als in de periode 2020-2024.

Meerjaren Uitvoeringsprogramma

In het Meerjaren Uitvoeringsprogramma (MUV) zijn er, door de bestuurlijke platforms (Economie, Ruimte en Mobiliteit), acties gekoppeld aan de ambities uit de MRA Agenda. Het MUV dient als sturingsmiddel voor de platforms.

Aanleiding

De MRA Agenda is het inhoudelijke kaderdocument van de MRA met daarin de doelen en ambities. In de MRA Samenwerkingsafspraken is afgesproken dat dit document elke vier jaar wordt vernieuwd. De huidige agenda loopt tot 2024. Daarom is er gewerkt aan een nieuwe agenda voor de komende vier jaar (2025-2028).

Beoogd resultaat

Zaanstad werkt aan grote opgaven en samenwerking binnen de MRA draagt bij aan het realiseren van resultaten. Het vaststellen van de MRA Agenda 2025-2028 geeft aan de hand van acht ambities vorm aan de lange termijn visie van de regio. Door samen met de andere MRA-overheden te werken aan deze agenda komen de in Zaanstad beoogde doelen uit de strategische opgaven dichterbij.

Verstedelijking

Binnen de strategische opgave verstedelijking staan er 16.000 nieuwe woningen op de planning tot 2040. Om dit te realiseren is er samenwerking nodig met het rijk, zowel rondom wet- en regelgeving als ook voor de financiering. Samenwerking in de MRA draagt bij aan de realisatie van de woningbouwopgave en het versterken van de relatie met het rijk. Belangrijk onderdeel van de realisatie van nieuwe woningen is zorgen voor een goede ontsluiting, waarbij er gezorgd wordt voor gezond, schoon en betaalbaar vervoer. Een ideaal van Zaanstad en deel van ambitie acht uit de MRA Agenda *'We willen dat eenieder zich op toekomstbestendige en betaalbare wijze kan verplaatsen in de MRA'*. Gezamenlijk optrekken binnen de MRA met andere gemeenten, Vervoerregio Amsterdam en de provincies brengt de deze doelen dichterbij.

Duurzaamheid

Zaanstad streeft in 2050 een circulaire stad te zijn. Om dit te bereiken wordt er samengewerkt aan de circulaire economie in de MRA. Het is niet mogelijk om als gemeente, zonder samenwerking met anderen, circulair te zijn. Gedeelde afspraken over circulaire inkoop, het stimuleren van initiatieven en lobby voor wet- en regelgeving vanuit de MRA brengt de doelen uit opgave duurzaamheid dichterbij.

Economie, kunst & cultuur

Zaanstad zet in op het zijn van een woon-werk stad, waarbij bewoners, bezoekers en bedrijven goed kunnen toeven in een aantrekkelijke gemeente met goede toeristische voorzieningen. Bezoekersstromen, woon-werkverhouding en de vestiging van bedrijven is mede afhankelijk van ontwikkelingen in de regio. Middels MRA samenwerkingen zoals het Platform Bedrijven en Kantoren wordt er gewerkt aan vestiging van bedrijvigheid in de regio. Door regionale afspraken is het mogelijk de baten en lasten zo efficiënt mogelijk in te richten.

Kader

De MRA is een vrijwillige samenwerking. Belangrijke documenten:

1. De MRA Agenda 2020-2024 (huidige agenda) ([link](#))
2. De Propositie Zaanstreek-Waterland: Hollandser dan Hollands (21 juli 2021) (2021/11691)
3. De Propositie Zaanstreek-Waterland t.b.v. nieuwe MRA Agenda (12 oktober 2023) (8089554)
4. De Samenwerkingsafspraken MRA (2021) (2021/25270)
5. De MRA Termijnagenda 2023 ([link](#))

Argumenten en afwegingen

In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) werken 30 gemeenten, twee provincies en de Vervoerregio Amsterdam met elkaar samen om de leefkwaliteit van de inwoners te verbeteren. In de MRA Samenwerkingsafspraken is omschreven hoe de samenwerking is vormgegeven en welke drie thema's leidend zijn in de samenwerking. De drie thema's uit de samenwerkingsafspraken zijn:

1. De meest inventieve regio van Europa, met de best opgeleide bevolking,
2. een regio voor iedereen, naar de menselijke maat,
3. een duurzaam verbonden regio

Onderdeel van de samenwerkingsafspraken is dat er iedere vier jaar een nieuwe MRA Agenda wordt opgesteld.

De nieuwe agenda: acht ambities voor de langere termijn

De MRA Agenda 2025-2028 is qua inhoud en opzet anders dan voorgaande edities van de MRA Agenda. Waar de MRA Agenda 2020 – 2024 is opgebouwd vanuit uitvoeringslijnen, en de MRA Agenda daarvoor was opgebouwd vanuit tientallen acties, is de huidige versie opgebouwd vanuit ambities voor de langere termijn. Zo wordt scherper in beeld gebracht wat de ambitie is en waarom. De acht ambities zijn:

1. We willen een klimaatneutrale en circulaire regio zijn in 2050
2. We versterken de (digitale) concurrentie- en innovatiekracht van de MRA om bij te dragen aan de transitie die nodig zijn
3. We willen tekorten op de arbeidsmarkt verminderen en toekomstbestendig werk bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt)
4. We willen voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (potentiële) werkenden
5. We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, breikbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving
6. We behouden en (waar mogelijk) versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed
7. We willen dat het (inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners
8. We willen dat eenieder zich op toekomstbestendige en betaalbare wijze kan verplaatsen in de MRA en dat we het logistieke vervoer en de internationale connectiviteit verduurzamen

Aansluiting op de inbreng van Zaanstreek-Waterland

De acht ambities en daarbij behorende lange termijnvisie sluiten aan op de *'propositie Zaanstreek-Waterland t.b.v. de nieuwe MRA Agenda'*. Inzet op onder andere een goede woon-werk balans, ontwikkeling van een meerkernige MRA, betaalbare en klimaatadaptieve woningen en inzet op gezond, schoon en betaalbaar vervoer worden in zowel de propositie als de nieuwe MRA Agenda onderstreept.

In de reactiebrief Zaanstreek-Waterland op de 80% versie van de agenda is aangegeven dat Zaanstreek-Waterland zich herkent in de strekking van de MRA Agenda. Ook zijn er concrete punten aangedragen om mee te nemen in de MRA Agenda. Voor enkele van deze punten is ervoor gekozen dit in het Meerjaren Uitvoeringsprogramma te verwerken in plaats van in de MRA Agenda. Het gaat hierbij over:

- Meer aandacht schenken aan de onderkant van de arbeidsmarkt en samenwerking over de grenzen van de arbeidsmarkt regio's heen, waarbij de relatie wordt gelegd met andere beleidsvelden
- Het realiseren van meer werklocaties nabij woongebieden
- De gezamenlijke aanpak van de renovatie en vervangingsopgave van bestaande infrastructuur

Daarnaast is er bij de volgende punten voor gekozen deze niet mee te nemen:

- Het verder uitwerken van de dimensie 'elders' in de MRA Agenda, dit wordt in de nota van beantwoording te complex geacht maar wel onderstreept als belangrijke dimensie
- De maatschappelijke waarde van inwoners die niet deelnemen aan het arbeidsproces, dit valt buiten de scope van de MRA samenwerking

De Meerjarenbegroting: bezuiniging AEB, extra investering ROM Inwest en een nullijn voor de bijdrage van gemeenten

De Meerjarenbegroting is, net als de nieuwe MRA Agenda, veranderd qua opzet. De budgetten van 2025-2028 zijn in deze nieuwe versie opgebouwd langs de structuur van de acht ambities. De verdeling van de budgetten over de acht ambities is tot stand gekomen op basis van de lopende projecten en programma's. Wel wordt er per jaar ongeveer €650.000 euro bezuinigd op de Amsterdam Economic Board en wordt er circa €600.000 extra geïnvesteerd in de ROM Inwest.

Vanwege de toenemende financiële druk op gemeenten is ervoor gekozen om een nullijn te hanteren in de inwonerbijdrage. De kosten om deze nullijn te financieren worden gedekt vanuit bestaande reserves binnen de MRA.

Proces Meerjarenbegroting: alleen ter onderschrijving langs raden en Staten

Bij het proces van vaststelling van de meerjarenbegroting door de Algemene Vergadering van de MRA wordt afgeweken van de in maart 2023 gedeelde procesnotitie. In de procesnotitie staat genoteerd dat de meerjarenbegroting bij de 80% versie en de definitieve versie gedeeld wordt voor het ophalen van wensen en opvattingen bij de raden en Staten. Hier is in het uiteindelijke proces van afgeweken, waardoor de meerjarenbegroting enkel bij de definitieve conceptversie inzichtelijk is gemaakt. Het is wel mogelijk om nog moties in te dienen betreffende de meerjarenbegroting, deze zullen in de Algemene Vergadering van 18 december worden besproken. De huidige begroting is tot stand gekomen op basis van al lopende programma's en projecten. Daarom is het niet ondenkbaar dat er nog verschuivingen tussen posten zullen plaatsvinden in de komende jaren. Afstemming daarover gebeurt in de platforms en het bestuur. Zaanse bestuurders zijn onderdeel van deze gremia.

Het Meerjaren Uitvoeringsprogramma

De acties die in 2025-2028 worden uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het bereiken van de ambities komen in het MUV. Hiermee dient het MUV als een sturingsmiddel voor de platforms. Het is een levend document. In de platforms worden de komende jaren afspraken gemaakt over verdere uitwerking, bijstelling of uitbreiding van de opgenomen acties. Belangrijk is dat in het MUV acties zijn opgenomen en geen afwegingen. Het MUV dat nu voor ligt dient als startdocument voor een bestuurlijk gesprek over afwegingen en integraliteit, dat in de Platforms of in het Bestuur zal plaatsvinden. Waar democratische besluiten aan de orde zijn, worden die aan de raden en Staten voorgelegd, zoals in de Samenwerkingsafspraken is vastgesteld.

Het MUV is gesplitst in een hoofdlijndocument (in feite een samenvatting), dat primair bedoeld is voor bestuurders, en een uitgewerkt document, dat primair bedoeld is voor bestuurlijk trekkers en ambtenaren die op dagelijkse basis bezig zijn met de uitvoering van de opgenomen acties.

Draagvlak

Binnen Zaanstreek-Waterland wordt er samengewerkt om een gezamenlijk geluid uit te dragen richting de MRA. Middels de in 2021 opgestelde propositie *Hollandse dan Hollands* is te kennen gegeven wat de deelregio de MRA brengt en wat er nodig is van de MRA om de doelen te realiseren. Deze propositie is in 2023 aangescherpt ten behoeve van het proces van de nieuwe MRA Agenda. In het proces van vaststelling van de nieuwe MRA Agenda is op basis van deze proposities een 80%-versie opgesteld waar de raden en Staten op hebben gereageerd. In de nota van beantwoording is inzichtelijk gemaakt of en hoe de wensen en

opvattingen die de deelnemers hebben ingediend op de 80% versie van de MRA Agenda zijn meegenomen in het definitieve concept van de MRA Agenda 2025-2028.

Aansluiting externe ontwikkelingen

In Zaanstreek-Waterland (ZaWa) wordt samengewerkt door zeven gemeenten. In 2021 zijn de gedeelde ambities en doelen van de regio gevat in de Propositie Zaanstreek-Waterland: Hollandser dan Holland. De samenwerking in ZaWa wordt getrokken door een bestuurlijke stuurgroep bestaande uit één burgemeester en twee wethouders. De zeven gemeenten van ZaWa hebben per 2023 de regionale samenwerking versterkt, onder andere door het aanstellen van een programmamanager propositie Zaanstreek-Waterland.

Daarnaast heeft vaststelling van de MRA Agenda aansluiting op de ontwikkelingen binnen het MRA NOVEX gebied. MRA NOVEX is een focusgebied van de rijksoverheid voor ruimtelijke ontwikkelingen. De MRA coördineert de gesprekken met de rijksoverheid om structurele afspraken te maken over onder andere woningbouwplannen.

Daarnaast wordt er via het rijk-regioprogramma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid gewerkt aan een meerkernige MRA met goede bereikbaarheid van de kernen. De MRA Agenda geeft middels de acht ambities ook richting mee aan de doelen en inzet van het rijk-regioprogramma.

Financiële consequenties

Financiële afspraken zijn vastgelegd in de samenwerkingsafspraken MRA (2021) en de meerjarenbegroting MRA. Financiering van de MRA gebeurt middels een bijdrage per inwoner. Gezien de lastige financiële situatie waarin veel gemeenten verkeren of gaan verkeren, stelt de Algemene Vergadering van de MRA voor om de inwonerbijdrage niet te indexeren. Daarmee wordt afgeweken van de samenwerkingsafspraken over de indexatie van de inwonerbijdrage. Voor de jaren 2025 t/m 2028 is gekozen voor het hanteren van een nullijn waarbij het inwoneraantal van 1 januari van het voorgaande jaar wordt gebruikt. De bijdrage per inwoner bedraagt de komende jaren:

2025: € 1,62

2026: € 1,62

2027: € 1,62

2028: € 1,62

De MRA directie wordt gevormd door medewerkers die vanuit de MRA-deelnemers (op basis van een verdeelsleutel op deelregioniveau) 'om niet' ter beschikking worden gesteld. Dit komt neer op een totale bijdrage van 2,8 fte namens Zaanstreek-Waterland. Deze totale bijdrage wordt naar rato van het aantal inwoners verdeeld.

Juridische consequenties

De MRA is een samenwerkingsverband en geen gemeenschappelijke regeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling. De MRA is geen juridische entiteit en heeft geen mogelijkheden bindende besluiten te nemen. Er zijn geen bevoegdheden overgedragen door de deelnemers. Er is sprake van een samenwerking op basis van gedeelde opgave waarbij bestuurders met elkaar afstemmen om tot afspraken te komen over een gezamenlijke aanpak. Formeel is de raad niet bevoegd de MRA agenda in juridische zin te bekrachtigen, zoals wordt verzocht in de samenwerkingsafspraken. Dit wordt alleen op deze manier nu gevraagd om het gezamenlijk draagvlak van de samenwerkende partijen t.a.v. de MRA agenda te onderschrijven.

Communicatie/vervolgtraject

Na vaststelling in college worden de nieuwe MRA Agenda en de meerjarenbegroting voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming, daarnaast wordt het MUVF ter kennisname met de raad gedeeld. Eventuele moties die in deze fase nog worden meegegeven worden ingebracht in de Algemene Vergadering van de MRA.

Na vaststelling van de MRA Agenda 2025-2028 wordt er jaarlijks een termijnagenda en voortgangsnota opgesteld om inzicht te geven in de activiteiten en resultaten van de MRA en hierover het gesprek met de raden en staten te faciliteren.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het verzoek tot onderschrijving van de MRA Agenda 2025-2028 en de meerjarenbegroting 2025-2028, inhoudende:
 - a. De MRA Agenda 2025-2028 nadrukkelijk inzet op verbetering van de brede welvaart voor iedereen
 - b. Acht ambities inhoudelijk richting geven aan de drie thema's uit de Samenwerkingsafspraken van de MRA
 - c. De Meerjarenbegroting 2025-2028 invulling geeft aan de budgetten voor de realisatie van de acht ambities

In de vergadering van-.....- 2024

De griffier,

Conform de [machtiging tekenbevoegdheid raadstukken](#) is dit besluit alleen ondertekend door griffier.